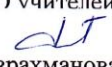

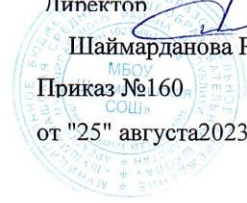
МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Татарстан
Исполнительный комитет Арского муниципального района РТ
МБОУ «Шушмабашская СОШ»

РАССМОТРЕНО
МО учителей

Файзрахманова Г.И.
Протокол №1
от "24" августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по

Фатхрахманова Л.Ш
от "24" августа 2023г.

УТВЕРЖДЕНО
Директор

Шаймарданова Р.Г.
Приказ №160
от "25" августа 2023 г.

Рабочая программа

по предмету «Родная (татарская) литература»
для обучающихся 5-9 классов
учителя родного языка и литературы
МБОУ «Шушмабашская СОШ»
Арского муниципального района РТ
Сабитовой Таслимы Афлатуновны

Шушмабаш 2023

5-9 сыйныфларда «Туган (татар) телдәге әдәбият» фәннән федераль белем бирү программаларына нигезләнеп укуыту буенча методик тәкъдимнәр

Туган (татар) телдәге әдәбият. 5 сыйныф: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 196 б.

Туган (татар) телдәге әдәбият. 6 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 112 б.

Туган (татар) телдәге әдәбият. 6 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 182 б.

Туган (татар) телдәге әдәбият. 7 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 212 б.

Туган (татар) телдәге әдәбият. 7 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Г.Н. Мөхәрләмова, Д.М. Абдуллина. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 120 б.

Туган (татар) телдәге әдәбият. 8 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 224 б.

Туган (татар) телдәге әдәбият. 8 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 216 б.

Туган (татар) телдәге әдәбият. 9 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) / Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 224 б.

Туган (татар) телдәге әдәбият. 89 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәрәслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар

өчен) / Д.М. Абдуллина, Г.Н. Мөхәрләмова. – Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты. – 246 б.

Аңлатма язуы

5-9 сыйныфларда «Туган (татар) телдәге әдәбият»ны өйрәнү башлангыч сыйныфларда алган белемнәрне тирәнәйтү, үстерүне, укучыларны татар халкының күп гасырлык әдәби, мәдәни мирасы белән таныштыруны күздә тоту. Шулай нигездә милли үзгәрү, этник чыгышыңны аңлау, тарих, тел, мәдәният, дөньяга караш, менталитет, үз халкыңның фәлсәфи карашлары турында системалы белемнәр алу өчен шартлар тудыруны, әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак кабул итүне, форма һәм эчтәлек бердәмлеге принципларына таянып аның асылын аңлауны, шәрехли алуны, анализлау күнекмәләрен үстерүне тәмин итә.

Укучыны халкыбызның мәдәни байлыгының зур бер өлешен тәшкит иткән әдәби мираска якынайту, андагы кыйммәтләрне аңлай, хөрмәт итә һәм куллана белергә, уку эшчәнлеген тормышта белем туплау, аны файдалана белергә өйрәтү уку предметының максат булып тора.

Уку предметы өйрәнүнең бурычлары:

- әдәби текстны шәрехләү, анализлау һәм аңлату күнекмәләрен үстерү;
- әдәби-теоретик төшенчәләр белән танышу, әдәби анализ алымнарын куллану аша укучыны сүз сәнгате булган туган телдәге татар әдәбиятына якынайту;
- татар әдәби барышы белән танышу һәм аның тарихи процесс белән бәйләнешен аңлау;
- укучыларның коммуникатив күнекмәләрен үстерү (татар телендә язма һәм телдән диалогик һәм монологик сөйләм);
- укучыларның күзаллауларын формалаштыру;
- укучыларның эхлакый һәм эстетик хисләрен формалаштыру.

5-9 сыйныфларда «Туган (татар) телдәге әдәбият» предметы яңа ФДББСлары таләпләренә туры китереп эшләнелә. Ул ике дәрәжәдә белем бирә торган мәктәп укучыларын күздә тоту. Дәрәслек татар телендә белем бирә торган һәм рус телендә белем бирүче мәктәпләрнең татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучыларына аталган. Шулай ук вакытта яшь буынның туган телне белү, милли яшәешебез, халкыбызның горур-гадәтәре белән танышлык дәрәжәсе төрле булуы да исәпкә алынган. «Туган (татар) телдәге әдәбият» укучыны үз халкының яшәеш фәлсәфәсенә, тарихына, теленә дә якынайтырга, әдәбият фәне нигезләрен үзләштерүне дә тәмин итәргә тиеш. Әмма укуга бирелгән булган вакытның бик кыска булуы (атнага 1 сәгать) күләмле материалны бик тыгыз һәм аңлаешлы, гади итеп шулай кысаларга сыйдыруны таләп итә. Шунда күздә тотып, уку материалын тәкъдим итүнең дә үзгәрүчелек юллары сайланды.

Предмет халык авыз ижаты эсэрлэре (экиятлэр, мифлар, риваятьлэр, легендалар, халык авыз ижатының кече жанрлары (табышмаклар, мәкальлэр һәм әйтемнәр), татар халык жырлары, дастаннар, бәетлэр белән танышуны, татар әдәбияты барышын чорларга бүлеп өйрәнүне һәм татар әдәбиятын катлаулы гомуми әдәби процессның бер буыны буларак күзаллауны, әдәби-теоретик төшенчэләрне үзләштерүне үз эченә ала. Әлеге материал укучының яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып, башка предметлар белән дә бәйләнешне күздә тотып сыйныфларга өлешләп бүлеп бирелә.

5-7 сыйнфларда төп максат буларак әдәбиятның төр һәм жанр мәсьәләсен карау алга чыкты. Аерым алганда 5 сыйныфта игътибар үзәгендә әдәби төрләр белән танышу тора. Аерым эсэрләр мисалында проза, лирика, драма үзенчәлекләре өйрәнелә. 6 сыйныфта лирика, хикәя, повесть, лиро-эпик эсэрләрдә, драмада, фантастик һәм автобиографик характердагы эсэрләрдә образлылык тудыру алымнары карала. 7 сыйныфта укучылар хикәя, повесть, роман, драма һәм лиро-эпик эсэрләрнең жанр хасиятләрен өйрәнәләр. 8 сыйныфта әдәби эсэрне укучылар сәнгати алымнарны карау ягыннан тикшерәләр. 9 сыйныф материалы алган белемнәрне системалаштыруны күздә тота. Ул тулы әдәбият тарихына күзәтү ясый. Әдәби барышны халык тарихы һәм гомуми әдәби процесс белән бәйләнештә күзаллау мөмкинлеген тудыра. Сүз сәнгатенең кешенең рухи дөньясы белән тирәнтен керешкән төре булган әдәбиятны аңлап кабул итәргә өйрәтә.

ТЕМАТИК ПЛАНЛАШТЫРУ

5 класс – 34 сәгать (рус телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. сан ы	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләр
1	Мифлар (2 сәгать)	Ияләр – мифик образлар (Татар халык мифлары. «Жил иясе жил чыгара» мифы)	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп мифларны уку. Фольклор эсэренең тексты белән эшләү: мифларны һәм мифик образларны анализлау, мифларның тема һәм проблемаларын билгеләү, төп фикерен ачыклау. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү
		Тавык турында да миф бар (Мифларның килеп чыгышы, аларны классификацияләү. «Тавык» мифы)	1	
Халык авыз ижаты				
2	Әкиятләр (4 сәгать)	Әкиятләрдә дә дәрәслек бар (Халык байлыгы буларак татар халык авыз ижаты. Әкиятләр)	1	Уку: текстны сәнгатьле уку. Әдәби эсэрне интерпретацияләү: рольләр буенча уку. Фольклор эсэре тексты белән эшләү: укыган әкиятнең эчтәлегенә кагылышлы сорауларга җавап бирү,
		Хәйләкәрлек яхшы сыйфатмы? (Әкиятләр һәм	1	

		аларның төрләр. «Хәйләкәр төлке» әкиятен) Кемнән үрнәк алырга? (Татар халык әкиятен «Өч кыз»)	1	тексттагы вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, әсәр героена бәя бирү. Текстны сөйләү: план буенча сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: әкиятләрне төрлөргә аеру, халык әкиятләрненә хас үзенчәлекләрне, сәнгати алымнары ачыклау; халык авыз ижаты турында күзаллау формалаштыру, халык ижаты әсәрләрненә үзенчәлекләрненә аңлау. Проект эшен: проект эшен башкару өчен кирәкле материалны жыю һәм системага салу, фикер алышу, чыгыш ясау
		Әкияткә рәсем ясау жиңелме? (Проект эшен: «Татар халык әкиятләрненә рәсемнәр ясаучы рәссам- иллюстраторлар» / «Татар халык әкиятләрненә иллюстрацияләр» альбомын төзү)	1	
3	Легендалар һәм риваятьләр (2 сәгать)	Хыял һәм чынбарлык (Татар халык легендалары. «Зөһрә кыз» легендасы) Хәтер – рухи байлык (Риваятьләр. «Шәһәр нигә Казан дип аталган» риваятен)	1 1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатиле итеп риваятьләрненә һәм легендаларны уку. Риваятьләр һәм легендаларның эчтәлеген сөйләү. Уку әңгәмәсен: сорауларга җаваплар бирү, тарихи вакыйгаларның һәм мифологик образларның легендаларда, риваятьләрдә ничек чагылуын һәм аларның вазифасын билгеләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: легенда, риваять төшенчәләрненә үзләштерү, риваять һәм легенда жанры үзенчәлекләрненә билгеләү, риваятьләрненә легендалардан аермаларын ачыклау
4	Татар халык авыз ижатының кече жанрлары (4 сәгать)	Кемненә теленә сандугач кунган? (Татар халык авыз ижатының кече жанрлары. Мәкаль һәм әйтемнәр) Әйтем – сөйләмненә бизәге, мәкаль – сөйләмненә җиләге (Мәкаль һәм әйтемнәр) Табышмак – тапкырлар уены (Табышмаклар) Үткән материалны кабатлау. Контроль эшен.	1 1 1 1	Тыңлау: сөйләмненә ишетеп, тыңлап аңлау, таныш булмаган сүзләрненә мәгънәләрненә ачыклау. Фольклорның кече жанрларын һәм алар арасындагы аермаларны билгеләү. Фольклор әсәрненә текстны белән эшләү: текстлардагы образлар системасы билгеләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: табышмаклар, мәкальләр, әйтемнәр төшенчәләрненә үзләштерү, мәкальләрненә, табышмакларның төп жанр үзенчәлекләрненә билгеләү. Күнегү: мәкальләр һәм әйтемнәрненә язма һәм телдән сөйләмдә куллану. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү өчен булган сорауларга телдән җавап бирү. Тикшерү эшен: контроль эшен башкару (тест)
Татар әдәбияты				
5	Әдәби	Әкиятне кем ижат итә?	1	Уку: әкиятләрненә мәгънәләрненә аңлап,

	экият (автор экиятте) (2 сэгать)	(Әдәби экият. Г. Тукай «Шүрәле»)		сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәренең тексты белән эшләү: әсәр текстын белү һәм аңлауны ачыкый торган сорауларга җаваплар бирү, текстка таянып үз фикерләрен нигезләү. Әсәр героена бәя: автор сурәтләвенә нигезләнәп, телдән, геройның портретын тасвирлау. Текстны сөйләү: план буенча әсәрнең эчтәлеген сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: әдәби экиятнең жанр үзенчәлекләрен билгеләү, әдәби экиятләрдәге халык авыз ижаты традицияләрен, мотивларын, образларын ачыклау. Сәнгатьле уку: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү
		Матурлык һәм батырлык (Г. Тукайның «Шүрәле» экиятте)	1	
6	Проза (6 сэгать)	Һәр гамәлнең эзе кала (Эпик әсәр үзенчәлекләре. Хикәя жанры. Ф. Яруллинның «Кояштагы тап» хикәясе)	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачык сүзләр аша әсәрнең эчтәлеген фаразлау, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү. Үз карашын формалаштыру һәм дәлилләү. Әсәр героена бәя: аның гамәлләрен бәяләү. Текстны сөйләү: җентекләп сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: хикәянең жанр үзенчәлекләрен ачыклау. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Ижади эш: сочинение язу
		Ай янында Зөһрә йолдыз... (Әдәби әсәрдә фольклор мотивлар. Ф. Әмирханның «Ай өстендәге Зөһрә кыз» хикәясе)	1	
		Айга менү бәхетле итәм? (Ф. Әмирханның «Ай өстендәге Зөһрә кыз» хикәясе)	1	
		Үткән теманы кабатлау.	1	
		Ижади эш: шәхси кичерешләргә нигезләнәп инша язу	2	
7	Мәсәл (2 сэгать)	Эш сөйгәнне ил сөя (Мәсәл жанры. Г. Тукай. «Умарта корты һәм чебеннәр»)	1	Уку: текстны мәгънәләрен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку-укуту әңгәмәсе: исемнең эчтәлек белән бәйләнәшен табу, укылган текстның эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү. Әсәр героена бәя. Рәсемнәр һәм иллюстрацияләр буенча сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: мәсәлнең жанр үзенчәлекләрен билгеләү
		Гаделлек һәрвакыт өстен (М. Гафуриның «Сарыкны кем ашаган» мәсәле)	1	

8	Лирик эсэрлэр (8 сэгать)	Туган жирдэ һэр нэрсэ изге (Лирик эсэр үзенчөлөклөрө. Г. Тукай. «Туган жиремэ»)	1	Уку: шигырь текстын мэгънэсен аңлап, сэнгатьле итеп уку. Уку эңгэмәсе: укыган шигырьнен эчтәлеге буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби эсэр тексты белән эшләү: геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сэнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мэгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, шигъри эсэрләрдәге хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү. Текстны сөйләү: укылган эпизодлар һәм өлешләр буенча сүзләр ярдәмендә сурәт тудыру (тасвирлама сөйләм). Шигъри сөйләмнең чөчмә сөйләмнән аермасын билгеләү. Сэнгатьле уку: текстны сэнгатьле итеп яттан сөйләү. Ижади эш: рәсемгә карап хикәя төзү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Батырлыкка чәчәкләр дә баш ия (М. Жәлилнең тормыш юлы һәм ижаты. «Кызыл ромашка» шигыре)	1	
		«Мин түз чүкмәм, катыйль, минең алда» М. Жәлил (Ижади эш: Х. Якуповның «Хөкем алдыннан» картинасы буенча хикәя төзү)	1	
		Дөнья кайчан матур? (М. Әгъләмов. «Матурлык минем белән»)	1	
		Балачак хыялы (Р. Миңнуллин. «Әни, мин көчек күрдәм»)	1	
		Әгәр мин эти булсам... (Р. Миңнуллин. «Олы булсам...»)	1	
		Дөрөслөк без күрә алганнан зуррак була аламы? (Ш. Галиев. «Һәркем әйтә дөрөсен»)	1	
		Үткән теманы кабатлау	1	
9	Драма эсэрләр (3 сэгать)	Син әкият яратасыңмы? (Драма эсэрләр. Т. Миңнуллин. «Гафият турында әкият»)	1	Уку: мэгънэсен аңлап, сэнгатьле итеп уку. Әдәби эсәрне интерпретацияләү: рольләр буенча уку. Уку эңгэмәсе: укыган текстның эчтәлеге буенча сорауларга җаваплар бирү, үз фикерен булдыру, сөйләү өчен мөстәкыйль рәвештә план төзү. Әдәби эсәрнең тексты белән эшләү: вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, эсәр геройлары турында фикер йөртү. Текстны сөйләү: кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: драма эсәренең жанр үзенчөлөкләрен билгеләү
		Нэрсә яхшы, нэрсә начар? (Т. Миңнуллинның «Гафият турында әкият»е)	1	
		Әкият хакыйкәткә якынайта (Т. Миңнуллинның «Гафият турында әкият»е)	1	
10	Нәтиҗәләргә чыгару (1 сэгать)	Үткән материалны кабатлау. Нәтиҗәләргә чыгару.	1	Комплекслы кабатлау. Гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү. Контроль тест биремнәрен үтәү

5 класс – 34 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. сан ы	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләре
1	Мифлар (2 сәгать)	Ияләр – мифик образлар (Татар халык мифлары. «Жил иясе жил чыгара» мифы)	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп мифларны уку. Фольклор эсәренә текстны белән эшләү: мифларны һәм мифик образларны анализлау, мифларның тема һәм проблемаларын билгеләү, төп фикерен ачыклау. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү
		Тавык турында да миф бар (Мифларның килеп чыгышы, аларны классификацияләү. «Тавык» мифы)	1	
Халык авыз ижаты				
2	Әкиятләр (5 сәгать)	Әкиятләрдә дә хакыйкәт бар (Халык байлыгы буларак татар халык авыз ижаты. Әкиятләр. «Хәйләкәр төлке» әкиятә)	1	Уку: текстны сәнгатьле уку. Әдәби эсәрне интерпретацияләү: рольләр буенча уку. Фольклор эсәре текстны белән эшләү: укыган әкиятнең эчтәлегенә кагылышлы сорауларга җавап бирү, тексттагы вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, эсәр героена бәя бирү. Текстны сөйләү: план буенча сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: әкиятләргә төрләргә аеру, халык әкиятләренә хас үзенчәлекләренә, сәнгати алымнары ачыклау; халык авыз ижаты турында күзаллау формалаштыру, халык ижаты эсәрләренә үзенчәлекләрен аңлау. Проект эше: проект эшен башкару өчен кирәкле материалны җыю һәм системага салу, фикер алышу, чыгыш ясау.
		Кемнән үрнәк алырга? (Татар халык әкиятә «Өч кыз»)	1	
		Каршына Ак бүре килеп чыккан... (Татар халык әкиятә «Ак бүре»)	1	
		Тылсымның көче нәрсәдә? (Татар халык әкиятә «Ак бүре»)	1	
		Әкияткә рәсем ясау җиңелме? (Проект эше: «Татар халык әкиятләренә рәсемнәр ясаучы рәссам-иллюстраторлар» / «Татар халык әкиятләренә иллюстрацияләр» альбомын төзү)	1	
3	Легендалар һәм риваятьләр (2 сәгать)	Хыял һәм чынбарлык (Татар халык легендалары. «Зөһрә кыз», «Кәккүк каян барлыкка килгән» легендалары)	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп риваятьләргә һәм легендаларны уку. Риваятьләр һәм легендаларның эчтәлеген сөйләү. Уку-укыту әңгәмәсе: сорауларга җаваплар бирү, тарихи вакыйгаларның һәм мифологик образларның легендаларда, риваятьләрдә ничек чагылуын һәм аларның вазифасын билгеләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: легенда, риваять төшенчәләрен үзләштерү, риваять һәм легенда жанры
		Хәтер – киләчәк сакчысы (Риваятьләр. «Шәһәр нигә Казан дип аталган», «Тургай моңы» риваятьләре)	1	

				үзенчәлекләрен билгеләү, риваятьләренң легендалардан аермаларын ачыклау
4	Татар халык авыз ижатының кече жанрлары (4 сәгать)	Табышмак – тапкырлар уены (Татар халык авыз ижатының кече жанрлары. Табышмаклар)	1	Тыңлау: сөйләмне ишетеп, тыңлап аңлау, таныш булмаган сүзләренң мәгънәләрен ачыклау. Фольклорның кече жанрларын һәм алар арасындагы аермаларны билгеләү. Фольклор әсәренң тексты белән эшләү: текстлардагы образлар системасы билгеләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: табышмаклар, мәкальләр, әйтемнәр төшенчәләрен үзләштерү, мәкальләренң, табышмакларның төп жанр үзенчәлекләрен билгеләү. Күнегү: мәкальләр һәм әйтемнәрне язма һәм телдән сөйләмдә куллану. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү өчен булган сорауларга телдән җавап бирү. Тикшерү эше: контроль эшне башкару (тест)
		Кемнең теленә сандугач кунган? (Мәкаль һәм әйтемнәр)	1	
		Әйтем – сөйләмнең бизәге, мәкаль – сөйләмнең җиләге (Мәкаль һәм әйтемнәр)	1	
		Үткән материалны кабатлау. Контроль эш.	1	
Татар әдәбияты				
5	Әдәби әкият (автор әкият) (2 сәгать)	Әкиятне кем ижат итә? (Әдәби әкият. Г. Тукай «Шүрәле»)	1	Уку: әкиятләренә мәгънәләрен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәренң тексты белән эшләү: әсәр текстын белү һәм аңлауны ачыкый торган сорауларга җаваплар бирү, текстка таянып үз фикерләрен нигезләү. Әсәр героена бәя: автор сурәтләвенә нигезләнеп, телдән, геройның портретын тасвирлау. Текстны сөйләү: план буенча әсәрнең эчтәлеген сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: әдәби әкиятнең жанр үзенчәлекләрен билгеләү, әдәби әкиятләрдәге халык авыз ижаты традицияләрен, мотивларын, образларын ачыклау. Сәнгатьле уку: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү
		Матурлык һәм батырлык (Г. Тукайның «Шүрәле» әкият)	1	
6	Проза (6 сәгать)	Һәр гамәлнең эзе кала (Эпик әсәр үзенчәлекләре. Хикәя жанры. Ф. Яруллинның «Кояштагы тап» хикәясе)	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр текстын белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачык сүзләр аша әсәрнең эчтәлеген фаразлау,

		Яхшылык итсән үзәнә кайтыр (Ф. Яруллинның «Зәңгәр күлдә ай коена» хикәясе)	1	вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү. Үз карашын формалаштыру һәм дәлилләү. Эсәр героена бәя: аның гамәлләрен бәяләү. Текстны сөйләү: жентекләп сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: хикәянең жанр үзенчәлекләрен ачыклау. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Ижади эш: сочинение язу
		Кеше нинди була? (Дәрдемәнднең «Богдай» хикәясе)	1	
		Урман кызы ак томан сыман... (Г. Сабитовның «Урман кызы Таңсылу» хикәясе)	1	
		Күңелендә юкның күзе юк (Г. Сабитовның «Урман кызы Таңсылу» хикәясе)	1	
		Үткән теманы кабатлау. Ижади эш: шәхси кичерешләргә нигезләнеп иңша язу	1	
7	Мәсәл (2 сәгать)	Эш сөйгәнне ил сөя (Мәсәл жанры. Г. Тукай. «Умарта корты һәм чебеннәр»)	1	Уку: текстны мәгънәләрен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: исемнең эчтәлек белән бәйләнешен табу, укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү. Эсәр героена бәя. Рәсемнәр һәм иллюстрацияләр буенча сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: мәсәлнең жанр үзенчәлекләрен билгеләү
		Яшь акылның тәҗрибәсе аз (Ә. Исхакның «Карт имән белән яшь егет» мәсәле)	1	
8	Лирик әсәрләр (8 сәгать)	Туган жирдә һәр нәрсә изге (Лирик әсәр үзенчәлекләре. Г. Тукай. «Пар ат»)	1	Уку: шигърь текстын мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: укылган шигърьнең эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби әсәр текстны белән эшләү: геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, шигъри әсәрләрдәге хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү. Текстны сөйләү: укылган эпизодлар һәм өлешләр буенча сүзләр ярдәмендә сурәт тудыру (тасвирлама сөйләм). Шигъри сөйләмнең чөчмә сөйләмнән аермасын билгеләү. Сәнгатьле уку: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Ижади эш: рәсемгә карап хикәя төзү. Үткән материалны ныгыту:
		Батырлыкка чәчәкләр дә баш ия (М. Жәлилнең тормыш юлы һәм ижаты. «Кызыл ромашка» шигъре)	1	
		Эшең калсын мең яшәрлек имән булып (М. Жәлилнең «Имән» шигъре)	1	
		«Мин түз чүкмәм, катыйль, миңең алда» М. Жәлил (Ижади эш: Х. Якуповның «Хөкем алдыннан» картинасы буенча хикәя төзү)	1	
		Дөнья кайчан матур? (М. Әгъләмов. «Матурлык минем белән», Г. Афзал «Матурлык эзим»)	1	

		Балачак хыялы (Р. Миңнуллин. «Әни, мин көчек күрдем», «Олы булсам...»)	1	гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Дәрәслек без күрә алганнан зуррак була аламы? (Ш. Галиев. «Һәркем әйтә дәрәсен»)	1	
		Рәхмәтне санылармы? (Ш. Галиевнең «Тагын бер «рәхмәт» шигыре) Үткән теманы кабатлау	1	
9	Драма әсәрләре (2 сәгать)	Син әкият яратасыңмы? (Драма әсәрләре. Т. Миңнуллин. «Гафият турында әкият»)	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольлар буенча уку. Уку-укуту әңгәмәсе: укыган текстның эчтәлеген буенча сорауларга җаваплар бирү, үз фикерен булдыру, сөйләү өчен мөстәкыйль рәвештә план төзү. Әдәби әсәрнең текстны белән эшләү: вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, әсәр геройлары турында фикер йөртү. Текстны сөйләү: кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: драма әсәренә жанр үзгәрткән билгеләү.
		Әкият хакыйкәткә якынайта (Т. Миңнуллинның «Гафият турында әкият»)	1	
10	Нәтиҗәләргә чыгару (1 сәгать)	Үткән материалны кабатлау. Контроль эш. Нәтиҗәләргә чыгару.	1	Комплекслы кабатлау. Гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү. Контроль тест биремнәрен үтәү.

6 класс – 34 сәгать (рус телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучыларның төп эшчәнлек төрләре
Кереш				
1	Гимн (1 сәгать)	Гимн. Россия гимны, Татарстан гимны.	1	Дәрәслек белән танышу, аның белән эшләү тәртибен үзләштерү. Гимнарның текстын тыңлау һәм уку. Уку: интонация белдерү чараларын сайлау һәм куллану
Татар халык авыз ижаты				
2	Татар халык җырлары (3 сәгать)	Җыр – моң да, тарих та ул (Татар халык җырлары, аларны классификацияләү)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Фольклор әсәренә текстны белән эшләү: укыган җыр текстларының эчтәлеген буенча бирелгән сорауларга

		Жыр – халкыбызның рухи юлдашы (Татар халык жырларының поэтик үзенчәлекләре. Татар халык жыры «Иске кара урман»)	1	жаваплар бирү, халык жырларына хас булган сәнгать алымнарын ачыклау. Эдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: фольклор эсәрләренен үзенчәлекләрен аңлау, жыр жанрының үзенчәлекләрен билгеләү.
		«Жыр күңеллегә куаныч, күңелсезгә юаныч» (Проект эшен яклау)	1	Проект эше: проект эшен башкару өчен материал жыю һәм системалаштыру, фикер алышу, эшне башкару, чыгыш ясау. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән жаваплар бирү
Татар әдәбияты				
3	Лирик эсәрдә образ тудыру алымнары (11 сәгать)	Иң изге хис – туган жиргә (Лирик эсәрдә образ. Р. Рәкыйпов. «Мин яратам сине, Татарстан»)	1	Уку: шигырьнең мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку-укуту әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга жаваплар бирү, үз карашын булдыру һәм башкалар әйткән фикерләреннән мәгънәләрен аңлау. Эдәби эсәр текстны белән эшләү: укыган эсәреннән темасын, идеясен, проблемаларын билгеләү, лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, шигъри эсәрләрдәге хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү. Тематикасы буенча якын шигырьләргә чагыштыру. Эдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү. Сәнгатьле уку: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Ижади эше: картина буенча сочинение язу. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән жаваплар бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
		Тел уйнату – наданлык билгесе (Дәрдемәнд. «Кил, өйрән»)	1	
		Кеше әйткән аваз, һәрбер сүз илаһи бит, изге (Р. Фәйзуллин. «Туган тел турында бер шигырь»)	1	
		Укугучы – һәркемнең юлдашы, һәр эшнен юл башы (Ф. Яруллин. «Сез иң гүзәл кеше икәнсез»)	1	
		Контроль эш / Тест	1	
		Фашизмның яшәргә хакы юк (Л. Леронның «Фашист очып үтте» шигыре)	1	
		«Фашист самолеты очып үтте» (Ижади эш: А. Пластовның «Пролетел фашистский самолет» («Фашист самолеты очып үтте») картинасы буенча инша)	2	
		Бәләш нинди хисне белдерә? (Ш. Галиев. «Пәрәмәч» («Перемяч»)	1	
		Иң матур хәтирә, иң якты хис (Һ. Такташ. «Әй, жырлыйсы килә шушы жырны»)	1	
Үткән теманы кабатлау.	1			
4	Фантастика эсәрләрен	Хыял дөньясы чынбарлыкка якынмы? (Фантастика эсәрләрендә	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап уку. Эдәби эсәр текстны белән эшләү: эсәреннән темасын һәм проблемасын

	дә образлар системасы (3 сәгать)	образлар системасы. К. Насыйриның «Әбугалисина» повесте)		билгеләү, төп фикерен ачыклау, бер эсәрдәге капма-каршы хольклы геройларны чагыштыру. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү. Виртуаль экскурсиядә катнашу
		Әгәр мин тылсымчы булсам... (К. Насыйриның «Әбугалисина» повестенда Әбугалисина образы)	1	
		Иң зур хезмәт – үз халкыңа хезмәт («Әбугалисина» повесте. К. Насыйриның тормыш юлы һәм ижаты)	1	
5	Аллегорик образлылык (1 сәгать)	Кояшны капларлык ялган (Шартлылык һәм аллегорик образлылык. Г. Рәхим. «Яз әкиятләре»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап уку. Әдәби эсәр тексты белән эшләү: эсәрнең темасын һәм проблемасын билгеләү, төп фикерен ачыклау, бер эсәрдәге капма-каршы хольклы геройларны чагыштыру. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү. Виртуаль экскурсиядә катнашу
6	Автобиографик эсәрләрдә образлар системасы үзенчәлек ләре (3 сәгать)	Үзем турында үзем (Г. Тукайның тормыш юлы һәм ижаты. Г. Тукай. «Исемдә калганнар» (өзек))	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку-укыту әңгәмәсе: укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, язучының тормышы һәм ижаты турындагы мәгълүматны да исәпкә алып укылган эсәр турында сөйләшүдә катнашу. Әдәби эсәр тексты белән эш: эсәр героена бәя бирү, сөйләмгә мөнәсәбәт белдерү чараларын сайлау һәм куллану, эсәр геройларына карата үз мөнәсәбәтнең анализлау һәм белдерү. Текстны сөйләп бирү: кыскача сөйләү. Хикәяләр: телдән сурәт тудыру. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү
		Иң авыр һәм иң кадерле мизгелләр (Г. Тукай. «Исемдә калганнар» (өзек))	1	
		Үткән теманы кабатлау. Кечкенә Апуш һәм Сәгъди абзый (Ижади эш: Л. Фәттаховның «Кечкенә Апуш һәм Сәгъди абзый» картинасы буенча сөйләм үстерү)	1	
7	Хикәя һәм повесть жанлары нда образлылык (7 сәгать)	Бер мөхәббәтнең тарихы (Г. Ибраһимовның тормыш юлы һәм ижаты. Г. Ибраһимов. «Алмачуар»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку-укыту әңгәмәсе: укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, язучының тормышы һәм ижаты турындагы мәгълүматны да исәпкә алып укылган эсәр турында сөйләшүдә катнашу. Эсәр героена бәя: автор тасвирламасы һәм сәнгати детальләр ярдәмендә телдән геройның портретын тудыру, анализлау һәм эсәр геройларына үз мөнәсәбәтнең белдерү. Текстны сөйләү: кыскача сөйләү.
		Максатыңа ирешү бәхетле итәме? (Хикәя жанрында образлар системасы. Г. Ибраһимовның «Алмачуар» хикәясе)	1	
		Мөңгелек агышында Чишмә һәм Умырзая (Р. Мөхәммәдиевның «Беренче умырзая»)	1	

		повестенда образлар системасы)		Хикәяләү: телдән сурәт тудыру (гасвирлама сөйләм). Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Туган жирдә яшәү – зур бәхет (Р. Мөхәммәдиевның «Беренче умырзая» повесте)	1	
		Матурлык – рухи халәт ул (Ә. Еники. «Матурлык»)	1	
		Хисләрнең дә үз йөзе, үз төс бар (Ә. Еники. «Матурлык»)	1	
		Үткән материалны кабатлау	1	
8	Лиро-эпик әсәрләрдә образлар системасы (1 сәгать)	Батырлык кечкенә булмый (Лиро-эпик әсәрләрдә образлар системасы. М. Жәлил. «Сандугач һәм чишмә» балладасы)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр текстны белән эшләү: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, балладада хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү
9	Драма әсәрләрен дә образлар системасы үзенчәлекләре (3 сәгать)	Сәхнә – тормышның көзгесе (Драма әсәрләрендә образлар системасы үзенчәлекләре. Г. Камал. «Беренче театр» («Первый театр»))	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольләр буенча уку. Әдәби әсәр текстны белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачкыч сүзләр аша әсәрнең эчтәлеген фаразлау, укыган әсәрнең темасын, идеясен, проблемаларын билгеләү, эчтәлеге буенча бирелгән сорауларга җаваплар бирү, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, әсәр героена бәя бирү: анализлау һәм әсәр геройларына үз мөнәсәбәтен белдерү. Текстны сөйләү: кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү. Ижади эш: сочинение язу. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
		Биби көләме, көлдерәме? (Көлкеле образлар тудыру алымнары. Г. Камалның «Беренче театр» комедиясе)	1	
		Яңалык каршылык тудыра (Г. Камалның «Беренче театр» комедиясе)	1	
10	Нәтиҗәләргә чыгару (1 сәгать)	Нәтиҗәләргә чыгару. Контроль эш.	1	Комплекслы кабатлау. Контроль тест биремнәрен үтәү. Үтелгәннәргә гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү

6 класс – 34 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)

	Тема	Эчтәлек	Сәг. сан ы	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләр
Кереш				
1	Гимн (1 сәгать)	Гимн. Россия гимны, Татарстан гимны.	1	Дәрәслек белән танышу, аның белән эшләү тәртибен үзләштерү. Гимнарның текстын тыңлау һәм уку. Уку: интонация белдерү чараларын сайлау һәм куллану
Татар халык авыз ижаты				
2	Татар халык жырлары (3 сәгать)	Жыр – моң да, тарих та ул (Татар халык жырлары, аларны классификацияләү. Татар халык жыры «Иске кара урман»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Фольклор әсәренә текстны белән эшләү: укыган жыр текстларының эчтәлегенә буенча бирелгән сорауларга җаваплар бирү, халык жырларына хас булган сәнгать алымнарын ачыклау. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: фольклор әсәрләренә үзенчәлекләрен аңлау, жыр жанрының үзенчәлекләрен билгеләү. Проект эше: проект эшен башкару өчен материал җыю һәм системалаштыру, фикер алышу, эшне башкару, чыгыш ясау. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Жыр – халкыбызның рухи юлдашы (Татар халык жырларының поэтик үзенчәлекләре. «Гөлҗамал», «Татарстан кызлары»)	1	
		«Жыр күңеллегә куаныч, күңелсезгә юаныч» (Проект эшен яклау)	1	
Татар әдәбияты				
3	Лирик әсәрдә образ тудыру алымнары (10 сәгать)	Иң изге хис – туган жиргә (Лирик әсәрдә образ. Р. Рәкыйпов. «Мин яратам сине, Татарстан»)	1	Уку: шигырьнең мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү, үз карашын булдыру һәм башкалар әйткән фикерләренә мәгънәләрен аңлау. Әдәби әсәр текстны белән эшләү: укыган әсәренә темасын, идеясен, проблемаларын билгеләү, лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләр чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, шигыри әсәрләрдәге хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү. Тематикасы буенча якин шигырьләргә чагыштыру. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү. Сәнгатьле уку: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү.
		Тау башына салынгандыр безнең авыл (Г. Тукай. «Туган авыл»)	1	
		Туган жирнең төсе нинди? (Ф. Яруллин. «Туган ягы кирәк кешегә», Р. Вәлиева. «Гүзәл жирем»)	1	
		Кеше әйткән аваз, һәрбер сүз илаһи бит, изге (Дәрдемәнд. «Кил, өйрән», Р. Фәйзуллин. «Туган тел турында бер шигырь»)	1	
		Гимнга лаек һөнәрләр (Р. Фәйзуллин. «Гадиләргә гимн»)	1	

		Укытучы – һәркемнең юлдашы, һәр эшнең юл башы (Ф. Яруллин. «Сез иң гүзәл кеше икәнсез»)	1	Ижади эше: картина буенча сочинение язу. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
		Дәһшәтле утка керәмен... (Ф. Кәрим. «Ватаным өчен», «Сибәли дә сибәли»)	1	
		«Фашист самолеты очып үтте» (Ижади эш: А. Пластовның «Пролетел фашистский самолет» («Фашист самолеты очып үтте») картинасы буенча инша)	1	
		Бәләш нинди хисне белдерә? (Ш. Галиев. «Пәрәмәч» («Перемяч»))	1	
		Иң матур хәтирә, иң якты хис (Н. Такташ. «Әй, җырлыйсы килә шушы җырны»)	1	
4	Фантастика әсәрләрен дә образлар системасы (2 сәгать)	Хыял дөньясы чынбарлыкка яқынмы? (Фантастика әсәрләрендә образлар системасы. К. Насыйриның «Әбугалисина» повесте)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап уку. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: әсәрнең темасын һәм проблемасын билгеләү, төп фикерен ачыклау, бер әсәрдәге капма-каршы холькылы геройларны чагыштыру. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү. Виртуаль экскурсиядә катнашу
		Иң зур хезмәт – үз халкыңа хезмәт («Әбугалисина» повесте. К. Насыйриның тормыш юлы һәм ижаты)	1	
5	Аллегорик образлылык (2 сәгать)	Кояшны капларлык ялган (Шартлылык һәм аллегорик образлылык. Г. Рәхим. «Яз әкиятләре»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап уку. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: әсәрнең темасын һәм проблемасын билгеләү, төп фикерен ачыклау, бер әсәрдәге капма-каршы холькылы геройларны чагыштыру. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү. Виртуаль экскурсиядә катнашу
		Нык ихтыярга күкләр буйсына (И. Гази. «Кояш артыннан киткән тургай»)	1	
6	Автобиографик әсәрләрдә образлар системасы үзенчәлек	Үзем турында үзем (Г. Тукайның тормыш юлы һәм ижаты. Г. Тукай. «Исемдә калганнар» (өзек))	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, язучының тормышы һәм ижаты турындагы мәгълүматны да исәпкә алып укылган әсәр турында сөйләшүдә
		Иң авыр һәм иң кадерле мизгелләр (Г. Тукай. «Исемдә калганнар» (өзек))	1	

	лөре (3 сәгать)	Үткән теманы кабатлау. Кечкенә Апуш һәм Сәгъди абзый (Ижади эш: Л. Фәттаховның «Кечкенә Апуш һәм Сәгъди абзый» картинасы буенча сөйләм үстерү)	1	катнашу. Әдәби әсәр тексты белән эш: әсәр героена бәя бирү, сөйләмгә мөнәсәбәтен белдерү чараларын сайлау һәм куллану, әсәр геройларына карата үз мөнәсәбәтеңне анализлау һәм белдерү. Текстны сөйләп бирү: кыскача сөйләү. Хикәяләү: телдән сурәт тудыру. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү
7	Биография к әсәрләрдә образлар системасы (2 сәгать)	Шул вакытта мин китап алам (Ә. Фәйзинен «Тукай» романында образлылык тудыру чаралары)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әсәр героена бәя бирү: автор тасвирламасы һәм сәнгати детальләр нигезендә телдән геройның портретын тудыру.
		Жырлап торам, торган жирем тар булса да (Ә. Фәйзи. «Тукай»)	1	Укыган әсәр проблемасын формалаштыру. Текстны сөйләү: кыскача һәм жентекләп сөйләү. Әңгәмәдә катнашу. Текст буенча сораулар төзү
8	Хикәя һәм повесть жанрлары нда образлылык (7 сәгать)	Бер мөхәббәтнең тарихы (Г. Ибраһимованың тормыш юлы һәм ижаты. Г. Ибраһимов. «Алмачуар»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку-укуту әңгәмәсе: укылган текстның эчтәлегә буенча сорауларга җаваплар бирү, язучының тормышы һәм ижаты турындагы мәгълүматны да исәпкә алып укылган әсәр турында сөйләшүдә катнашу.
		Максатыңа ирешү бәхетле итәме? (Хикәя жанрында образлар системасы. Г. Ибраһимовның «Алмачуар» хикәясе)	1	Әсәр героена бәя: автор тасвирламасы һәм сәнгати детальләр ярдәмендә телдән геройның портретын тудыру, анализлау һәм әсәр геройларына үз мөнәсәбәтен белдерү. Текстны сөйләү: кыскача сөйләү. Хикәяләү: телдән сурәт тудыру (тасвирлама сөйләм).
		Мәңгелек агышында Чишмә һәм Умырзая (Р. Мөхәммәдиевның «Беренче умырзая» повестенда образлар системасы)	1	Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү.
		Туган жирдә яшәү – зур бәхет (Р. Мөхәммәдиевның «Беренче умырзая» повесте)	1	Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Матурлык – рухи халәт ул (Ә. Еники. «Матурлык»)	1	
		Хисләрнең дә үз йөзе, үз төс бар (Ә. Еники. «Матурлык»)	1	
		Намусыңны яшьтән ук сакла (М. Галиев. «Җиңәсем килде»).	1	Үткән материалны кабатлау

9	Лиро-эпик әсәрләрдә образлар системасы (1 сәгать)	Батырлык кечкенә булмый (Лиро-эпик әсәрләрдә образлар системасы. М. Жәлил. «Сандугач һәм чишмә» балладасы)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләнү чараларын билгеләнү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләнү, балладада хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү
10	Драма әсәрләрен дә образлар системасы үзенчәлекләре (2 сәгать)	Сәхнә – тормышның көзгесе (Драма әсәрләрендә образлар системасы үзенчәлекләре. Г. Камал. «Беренче театр»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольлар буенча уку. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачкыч сүзләр аша әсәрнең эчтәлеген фаразлау, укыган әсәрнең темасын, идеясен, проблемаларын билгеләнү, эчтәлеге буенча бирелгән сорауларга җаваплар бирү, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләнү, әсәр героена бәя бирү: анализлау һәм әсәр геройларына үз мөнәсәбәтен белдерү. Текстны сөйләнү: кыскача сөйләнү. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү. Ижади эш: сочинение язү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәнү
		Биби көләме, көлдерәме? (Көлкеле образлар тудыру алымнары. Г. Камалның «Беренче театр» комедиясе)	1	
11	Нәтиҗәләр чыгару (1 сәгать)	Нәтиҗәләр чыгару. Контроль эш.	1	Комплекслы кабатлау. Контроль тест биремнәрен үтәнү. Үтелгәннәрен гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү

7 класс – 34 сәгать (рус телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема,	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенң төп төрләре
Халык авыз иҗаты				
1	Татар фольклорының оригиналь жанры – бәет (1 сәгать)	Шатлыкта – нур тама, кайгыда – моң ага (Татар халык авыз иҗаты жанры буларак бәет. «Сак-Сок бәете»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Фольклор әсәренең тексти белән эшләү: укылган бәетләр текстиның эчтәлеген буенча сорауларга җаваплар бирү. Текстны сөйләнү: җентекләп сөйләнү. Әдәби-теоретик төшенчәләрен үзләштерү: бәет төшенчәсен үзләштерү,

				фольклор эсәрләренәң үзенчәлекләрен аңлау
Татар әдәбияты				
2	Хикәя жанры (4 сәгать)	Күңелендә буран купса... (Эпик жанр буларак хикәя. Ш. Камал. «Буранда»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку; рольләргә кереп уку. Әдәби эсәр тексты белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачкыч сүзләр аша эсәрнең эчтәлеген фаразлау, эсәр исемненәң мәгънәсен аңлау һәм аңлату, вакыйгалар эзлекләгән билгеләү. Эсәр героена бәя бирү: автор тасвирламасы һәм сәнгати детальләр нигезендә телдән геройның портретын тудыру. Укыган эсәр проблемасын формалаштыру. Текстны сөйләү: кыскача һәм жентекләп сөйләү. Өңгәмәдә катнашу. Текст буенча сораулар төзү. Хикәя язу алгоритмын ачыклау. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү: хикәя жанрының үзенчәлекләрен билгеләү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Ижади эш башкару: жанр үзенчәлеген исәпкә алып хикәя язу
		Ана күңелен аңлау кирәк (Ш. Камалның «Буранда» хикәясендә ана образы)	1	
		Хакыйкәттен өстен көч юк (Р. Галиуллинның «Сәлам» хикәясе)	1	
		Үткән материалны кабатлау	1	
3	Повесть жанры (7 сәгать)	Җанга сәнгән бишек жылысы (Повесть жанры үзенчәлекләре. Г. Бәширов. «Туган ягым – яшел бишек»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку; рольләргә кереп уку. Әдәби эсәр тексты белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачкыч сүзләр аша эсәрнең эчтәлеген фаразлау, вакыйгалар эзлекләгән билгеләү, укыган эсәрнең темасын, идеясен билгеләү, проблемасын формалаштыру, эсәр исемненәң мәгънәсен аңлау һәм аңлату. Эсәр героена бәя бирү: автор тасвирламасы һәм сәнгати детальләр нигезендә телдән геройның портретын тудыру. Эсәр геройларына үз мөнәсәбәтен
		Туган жир – тормыш мәктәбе (Г. Бәшировның «Туган ягым – яшел бишек» повесте)	1	
		Халык күңеленә уелган бизәкләр (Г. Бәшировның «Туган ягым – яшел бишек» повестенда образлар системасы)	1	

		Басулардан парта арасына кайтканда (М. Мәһдиевның «Без – кырык беренче ел балалары» повесте)	1	<p>белдерү.</p> <p>Текстны сөйләү: кыскача сөйләү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү.</p> <p>Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү.</p> <p>Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү</p>
		Моң белән уралган истәлекләр (М. Мәһдиевның «Без – кырык беренче ел балалары» повесте)	1	
		Иртә егет булган малайлар (М. Мәһдиевның «Без – кырык беренче ел балалары» повестенда яшүсмер образы)	1	
		Үткән материалны кабатлау. Контроль эш.	1	
4	Роман жанры (3 сәгать)	Балачак хатирәләре (Роман жанры. И. Гази. «Онытылмас еллар»)	1	<p>Уку: текстның мәгънәсен аңлап уку.</p> <p>Уку әңгәмәсе: текстның исеме, рәсемнәр, ачкыч сүзләр аша әсәреннән эчтәлеген фаразлау, укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү.</p> <p>Әдәби әсәр текстны белән эшләү: вакыйгалар эзлеклелеген, әсәреннән темасын һәм идеясен билгеләү, тышкы кыяфәте, эчке сыйфатлары, гамәлләре, башка геройлар белән мөнәсәбәтләреннән чыгып әсәр героена бәя бирү.</p> <p>Текстны сөйләү: кыскача сөйләү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү</p>
		Икмәктән дә кадерлерәк нәрсә була алмый (И. Газинның «Онытылмас еллар» романы)	1	
		Жире барның җиме бар (И. Газинның «Онытылмас еллар» романының проблематикасы). Үткән материалны кабатлау	1	
5	Драма жанры (3 сәгать)	Яшәү яме нәрсәдә? (Драма жанры Т. Миңнуллин. «Әлдермештән Әлмәндәр»)	1	<p>Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку, рольләргә кереп уку.</p> <p>Уку әңгәмәсе: укылган пьеса текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү.</p> <p>Әдәби әсәр текстны белән эшләү: укылган текстның эчтәлегенә буенча сораулар әзерләү, тышкы кыяфәте, эчке сыйфатлары, гамәлләре, башка геройлар белән мөнәсәбәтләреннән чыгып әсәр героена бәя бирү.</p> <p>Текстны сөйләү: план буенча сөйләү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү.</p> <p>Ижади эш: сочинение язу.</p>
		Рух нык жаннар бирешми (Т. Миңнуллинның «Әлдермештән Әлмәндәр» әсәрендә көчле кеше образы)	1	
		Кеше китә – жыры кала (Ижади эш: «Кеше китә – жыры кала» темасына сочинение)	1	

				Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
6	Лирик жанрлар (12 сәгать)	Табигатькә таң калырлык (Лирика жанрлары. Пейзаж лирикасы. Г. Тукайның «Жәйге таң хатирәсе» шигырендә табигать образы)	1	Уку: шигырьләрнең мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: әсәрләрнең эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәрнең эчтәлегенә һәм формасы белән бәйләп сораулар формалаштыру. Әдәби әсәр тексти белән эш: әсәрләрнең жанр үзенчәлекләрен билгеләү, сурәтләү һәм лирик геройның хисләрен белдерү чараларын ачыклау, лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, шигъри әсәрләрдәге хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү. Әдәби әсәрләрнең эчтәлегенә һәм проблемасы арасындагы бәйләнешне ачыклау. Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү. Сәнгатьле уку: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Ижади эш: сочинение язу. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
		Күңелдәге моңнар сүзгә күчә (М. Мирза. «Көздә бер мәл»)	1	
		Галибәнә яктырып, әкрән генә ал таң ата» (Ижади эш: «Галибәнә яктырып, әкрән генә ал таң ата» темасына сочинение)	1	
		Йөрәк ярасын жылы куллар гына дәвалый (Күңел лирикасы. Х. Туфан. «Кайсыгызның кулы жылы?» шигырендә хис-кичерешләр тирәнлегенә)	1	
		Тәрәзәгә чиртер дә яңгыр нәрсә әйтер туганнарыма (Х. Туфан. «Агыла да болыт агыла»)	1	
		Яшьлек эзләре калган үзән (С. Хәкимнең «Бу кырлар, бу үзәннәрдә» шигыре)	1	
		Байлык белән бәяләнми гомер (Фәлсәфи лирика. Р. Фәйзуллин «...Жыя кеше», М. Мирза. «Моң»)	1	
		Үткәннәребез бай, киләчәгебез өметле (Гражданлык лирикасы. Г. Афзал. «Бу Ватан», Н. Арсланов. «Халкыма»)	1	
		Утта янмый, суда батмый безнең	1	

		үткәннәр (Р. Гаташ. «Татар китабы»)		
		Йөз матурлыгы көзгә өчен... (Р. Харис. «Кеше кайчан матур»)	1	
		Кеше кайчан матур була (Проект эше яклау)	1	
		Туган телне сайлап алмыйлар (Г. Морат. «Туган тел» («Родной язык»)). Үткән материалны кабатлау	1	
7	Поэма жанры (2 сәгать)	Моң чышмәсе кайдан башлана (Әдәбиятның лиро-эпик жанрлары. Поэма жанры. Р. Фәйзуллин. «Сәйдәш»)	1	Уку: поэманың мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби әсәр текстны белән эш: әдәби әсәрнең төрөн һәм жанрын билгеләү, лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, шигъри әсәрләрдәге хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү. Хикәяләү: укылган эпизодлар һәм өлешләр буенча тасвирлап сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Музейга виртуаль экскурсиядә катнашу
		Халык белән мәңгә бергә (Р. Фәйзуллин. «Сәйдәш»)	1	
8	Нәсер жанры (1 сәгать)	Ерагайган саен ара, сагыну арта бара (Нәсер жанры үзенчәлекләре. Г. Кутуйның «Сагыну нәсере»)	1	Уку: текстны сәнгатьле уку. Уку әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби әсәр текстны белән эш: әдәби әсәрнең төрөн һәм жанрын билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, нәсердә хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү. Сәнгатьле уку: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү

9	Нәтижэләр чыгару (1 сәгать)	Үткән материалны кабатлу. Контроль эш	1	Комплекслы кабатлау. Контроль тест биремнәрен үтәү. Гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү
---	-----------------------------	---------------------------------------	---	---

7 класс – 34 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучыларның төп эшчәнлек төрләре
Халык авыз ижаты				
1	Татар фольклорының оригиналь жанры – бәет (1 сәгать)	Шатлыкта – нур тама, кайгыда – моң ага (Татар халык авыз ижаты жанры буларак бәет. «Сак-Сок бәете»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Фольклор эсәренең тексты белән эшләү: укылган бәетләр текстының эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү. Текстны сөйләү: жентекләп сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү: бәет төшенчәсен үзләштерү, фольклор эсәрләренең үзенчәлекләрен аңлау
Татар әдәбияты				
2	Хикәя жанры (4 сәгать)	Күңелендә буран купса... (Эпик жанр буларак хикәя. Ш. Камал. «Буранда»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку, рольләргә кереп уку. Әдәби эсәр тексты белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачык сүзләр аша эсәрнең эчтәлеген фаразлау, эсәр исемнең мәгънәсен аңлау һәм аңлату, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү. Эсәр героена бәя бирү: автор тасвирламасы һәм сәнгати детальләр нигезендә телдән геройның портретын тудыру. Укылган эсәр проблемасын формалаштыру. Текстны сөйләү: кыскача һәм жентекләп сөйләү. Өңгәмәдә катнашу. Текст буенча сораулар төзү. Хикәя язу алгоритмын ачыклау. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү: хикәя жанрының үзенчәлекләрен билгеләү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Ижади эш башкару: жанр үзенчәлеген исәпкә алып хикәя язу
		Ана күңелен аңлау кирәк (Ш. Камалның «Буранда» хикәясендә ана образы)	1	
		Сиреньнәр чәчәк аткан мәлдә (И. Гази. «Ак сирень»)	1	
		Хакыйкәткә өстен көч юк (Р. Галиуллинның «Сәлам» хикәясе. Үткән материалны кабатлау)	1	

3	Повесть жанры (6 сәгать)	Жанга сенгән бишек жылысы (Повесть жанры үзенчәлекләре. Г. Бәширов. «Туган ягым – яшел бишек»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку, рольләргә кереп уку. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачкыч сүзләр аша әсәрнең әчтәлеген фаразлау, вакыйгалар эзлекләгән билгеләү, укыган әсәрнең темасын, идеясен билгеләү, проблемасын формалаштыру, әсәр исеменең мәгънәсен аңлау һәм аңлату. Әсәр героена бәя бирү: автор тасвирламасы һәм сәнгати детальләр нигезендә телдән геройның портретын тудыру. Әсәр геройларына үз мөнәсәбәтен белдерү. Текстны сөйләү: кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
		Туган жир – тормыш мәктәбе (Г. Бәшировның «Туган ягым – яшел бишек» повесте)	1	
		Халык күңеленә уелган бизәкләр (Г. Бәшировның «Туган ягым – яшел бишек» повестенда образлар системасы)	1	
		Басулардан парта арасына кайтканда (М. Мәһдиевның «Без – кырык беренче ел балалары» повесте)	1	
		Моң белән уралган истәлекләр (М. Мәһдиевның «Без – кырык беренче ел балалары» повесте)	1	
		Үткән материалны кабатлау. Контроль эш	1	
4	Роман жанры (4 сәгать)	Балачак хатирәләре (Роман жанры. И. Гази. «Онытылмас еллар»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап уку. Уку-укуту әңгәмәсе: текстның исеме, рәсемнәр, ачкыч сүзләр аша әсәрнең әчтәлеген фаразлау, укылган текстның әчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: вакыйгалар эзлекләгән, әсәрнең темасын һәм идеясен билгеләү, тышкы кыяфәте, эчке сыйфатлары, гамәлләре, башка геройлар белән мөнәсәбәтләреннән чыгып әсәр героена бәя бирү. Текстны сөйләү: кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү
		Икмәктән дә кадерлерәк нәрсә була алмый (И. Газинның «Онытылмас еллар» романы)	1	
		Жире барның жиме бар (И. Газинның «Онытылмас еллар» романының проблематикасы)	1	
		Үткән материалны кабатлау	1	
5	Драма жанры (3 сәгать)	Яшәү яме нәрсәдә? (Драма жанры Т. Миңнуллин. «Әлдермештән Әлмәндәр»)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку, рольләргә кереп уку. Уку-укуту әңгәмәсе: укылган пьеса текстның әчтәлегенә буенча сорауларга

		Рух нык жаннар бирешми (Т. Миңнуллинның «Әлдермештән Әлмәндәр» әсәрендә көчле кеше образы)	1	жаваплар бирү. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: укылган текстның эчтәлегә буенча сораулар әзерләү, тышкы кыяфәте, эчке сыйфатлары, гамәлләре, башка геройлар белән мөнәсәбәтләреннән чыгып әсәр героена бәя бирү.
		Кеше китә – жыры кала (Ижади эш: «Кеше китә – жыры кала» темасына сочинение)	1	Текстны сөйләү: план буенча сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Ижади эш: сочинение язу. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән жаваплар бирү
6	Лирик жанрлар (12 сәгать)	Табигатькә таң калырлык (Лирика жанрлары. Пейзаж лирикасы. Г. Тукайның «Жәйге таң хатирәсе» шигырендә табигать образы)	1	Уку: шигырьләрнең мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку-укуту әңгәмәсе: әсәрләрнең эчтәлегә буенча сорауларга жаваплар бирү, укылган әсәрнең эчтәлегә һәм формасы белән бәйлә сораулар формалаштыру. Әдәби әсәр тексти белән эш: әсәрләрнең жанр үзенчәлекләрен билгеләү, сурәтләү һәм лирик геройның хисләрен белдерү чараларын ачыклау, лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, шигъри әсәрләрдәге хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү.
		Күңелдәге моңнар сүзгә күчә (М. Мирза. «Көздә бер мәл»)	1	Әдәби әсәрләрнең эчтәлегә һәм проблемасы арасындагы бәйләнешне ачыклау.
		Галибәнә яктырып, әкрән генә ал таң ата» (Ижади эш: «Галибәнә яктырып, әкрән генә ал таң ата» темасына сочинение)	1	Әдәби-теоретик төшенчәне үзләштерү. Сәнгатьле уку: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү.
		Йөрәк ярасын жылы куллар гына дөвалый (Күңел лирикасы. Х. Туфан. «Кайсыгызның кулы жылы?» шигырендә хис-кичерешләр тирәнлегә)	1	Ижади эш: сочинение язу.
		Тәрәзәгә чиртер дә яңгыр нәрсә әйтер туганнарыма (Х. Туфан. «Агыла да болыт агыла»)	1	Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән жаваплар бирү.
		Яшьлек эзләре калган үзән (С. Хәкимнең «Бу кырлар, бу үзәннәрдә» шигыре)	1	Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
		Байлык белән бәяләнми гомер (Фәлсәфи лирика. Р. Фәйзуллин «...Жыя	1	

		кеше», М. Мирза. «Моң»)		
		Үткәннәребез бай, киләчәгебез өметле (Гражданлык лирикасы. Г. Афзал. «Бу Ватан», Н. Арсланов. «Халкыма»)	1	
		Утта янмый, суда батмый безнең үткәннәр (Р. Гаташ. «Татар китабы»)	1	
		Йөз матурлыгы көзгә өчен... (Р. Харис. «Кеше кайчан матур»)	1	
		Кеше кайчан матур була (Проект эше яклау)	1	
		Туган телне сайлап алмыйлар (Г. Морат. «Туган тел» («Родной язык»)). Үткән материалны кабатлау	1	
7	Поэма жанры (2 сәгать)	Моң чишмәсе кайдан башлана (Әдәбиятның лиро- эпик жанрлары. Поэма жанры. Р. Фәйзуллин. «Сәйдәш»)	1	Уку: поэманың мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку-укуту әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби әсәр тексты белән эш: әдәби әсәрнең төрөн һәм жанрын билгеләү, лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү, шигъри әсәрләрдәге хис-тойгы тудыру чараларын бәяләү. Хикәяләү: укылган эпизодлар һәм өлешләр буенча тасвирлап сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Музейга виртуаль экскурсиядә катнашу
		Халык белән мәңгә бергә (Р. Фәйзуллин. «Сәйдәш»)	1	
8	Нәсер жанры (1 сәгать)	Ерагайган саен ара, сагыну арта бара (Нәсер жанры үзенчәлекләре. Г. Кутуйның «Сагыну нәсере»)	1	Уку: текстны сәнгатьле уку. Уку-укуту әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби әсәр тексты белән эш: әдәби әсәрнең төрөн һәм жанрын билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү,

				сəнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мэгънэлəрен аңлау һәм тексттагы əһəмиятен билгелəу, нəсердə хис-тойгы тудыру чараларын бəялəу. Сəнгатьле уку: текстны сəнгатьле итеп яттан сөйлəу. Эдəби-теоретик тəшенчэлəрне үзлəштєрү. Үткэн материалны ныгыту: гомумилəштерү, сорауларга телдэн жаваплар бирү
9	Нəтижэлəр чыгару	Үткэн материалны кабатлау. Контроль эш	1	Комплекслы кабатлау. Контроль тест биремнəрен үтəу. Гомумилəштерү, сорауларга жаваплар бирү

8 класс – 34 сəгать (рус телендə белем бирү мəктəплəренə)

№	Тема	Эчтəлек	Сəг. саны	Укучылар эшчэнлегенəң төп төрлəре
Халык авыз ижаты				
1	Халык авыз ижаты. Дастаннар (4 сəгать)	Халык авыз ижаты буларак дастаннар. «Идегəй» – тарихи дастан.	1	Уку: мэгънəсен аңлап, сəнгатьле итеп уку. Фольклор əсəренəң тексты белэн эшлəу: укыган текстның эчтəлегенə кагылышлы сорауларга жавап бирү, əсəрнəң сюжет һәм композиция үзенчəлеклəрен бəялəу.
		Идел йортның улы Идегəй кем ул? («Идегəй» дастанында образлар системасы)	1	Уку-укуыту əңгəмəсе: укылган əсəр эчтəлегенə нигезлənеп əңгəмədə катнашу, үз фикеренне формалаштыру һәм аны нигезли һәм яклы алу, дастан жанрына хас үзенчəлеклəрне билгелəу. Декламациялəу: текстны сəнгатьле итеп яттан сөйлəу.
		Эдəм гарибə шул булыр — Кайтып илен тапмаса! («Идегəй» дастанының идеясе һәм аның сəнгатьчə гəүдэлəнеше)	1	Проект эше: проект эшен башкару өчен кирəкле материалны жыю һәм системага салу, фикер алышу, чыгыш ясау
		И, Идел йорт, Идел йорт (Проект эше яклау)	1	
Эдəби əсəрдə сəнгати алымнар				
2	Эдəби əсəрдə сəнгати алым. Пейзаж (5 сəгать)	Таш кайчан телгə килə? (Эдəби алым буларак пейзажның əсəрдəге роле)	1	Уку: текстны аңлап, сəнгатьле уку. Уку əңгəмəсе: эчтəлек буенча сорауларга жаваплар бирү.
		Жидегэн чишмə нəрсə турында жырлыи? (Г. Бəшировның «Жидегэн чишмə» романының идеясен ачуда пейзажның	1	Эдəби əсəр тексты белэн эшлəу: əсəрнəң темасын һәм проблемасын билгелəу, əсəрнəң идеясен формалаштыру. Текстны сөйлəу: ижади сөйлəу. Эдəби-теоретик тəшенчэлəрне үзлəштєрү.

		роле)		Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Табигать үз кануннары бар (Г. Бәшировның «Җидегән чишмә» романында табигать образлары)	1	
		Табигать-ананың сулышын тоеп (Г. Бәшировның «Җидегән чишмә» романында пейзаж сурәтләнеше ярдәмендә татар халкының рухи байлыгын ачу)	1	
		Күңеленә сандугач керсә... (Лирик әсәрләрдә пейзажның үзенчәлеге: Н. Арслановның «Яз» шигыре)	1	
3	Әдәби әсәрдә сәнгати алымнар. Портрет (6 сәгать)	Сәнгати алым буларак әдәби әсәрдә портрет бирелеше	1	Уку: текстны сәнгатьле уку. Уку әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәр турында сөйләшүдә катнашу. Әдәби әсәр текстны белән эш: әдәби әсәрнең төрен һәм жанрын билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Әсәр героена бәя: автор сурәтләнә нигезләнеп, телдән, геройның портретын тасвирлау. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Гасырлар аша күз салып (Тарихи әсәрләрдә портрет бирү үзенчәлеге (Н. Фәттахның «Әтил суы ака торур» әсәре мисалында)	1	
		Һәр хиснең үз йөзе бар (Н. Фәттахның «Әтил суы ака торур» әсәрендә портрет геройның эчке дөньясын ачу чарасы)	1	
		Хисләр һәм акыл каршылыгы (Ф. Хөснинен «Йөзек кашы» әсәрендә психологик портрет тудыру үзенчәлеге)	1	
		Рухи халәтнең тышкы чагылышы нинди? (Ф. Хөснинен «Йөзек кашы» әсәрендә чагыштырма портрет)	1	

		Үзе уңган, үзе тыйнак – татар кызы ... (Ш. Жигангированың «Татар кызы» шигырендә милли портрет бирелеше)	1	
4	Әдәби әсәрдә сәнгати алымнар. Әдәби деталь (әйберләр дөньясы) (5 сәгать)	Сәнгати алым буларак әдәби деталь, әйберләр дөньясы	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәр турында сөйләшүдә катнашу. Әдәби әсәр тексти белән эш: әсәрнен темасын, идеясен һәм проблемасын билгеләү, әсәр геройларына карата үз мөнәсәбәтеңне анализлау һәм белдерү. Текстны сөйләп бирү: кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү.
		Йөрәк түрәдәгә хисләр (Ә. Еникинең «Әйтәлмәгән васыять» әсәрендә әдәби детальнең психологик төрләре)	1	
		Хәситәмә, камчымы?.. (Ә. Еникинең «Әйтәлмәгән васыять» әсәрендә әйберләр дөньясының әсәр идеясен ачу дагы роле)	1	
		Сары – сагыш билгесе (Лирик әсәрләрдә әдәби деталь: Х. Туфанның «Каеннар сары иде» шигыре)	1	
		Үткән материалны кабатлау. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү.	1	
5	Символизм. Әдәби әсәрдә символларның төрләре (4 сәгать)	Символизм. Әдәби әсәрдә символларның төрләре	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәренә тексти белән эшләү: әсәр текстның белү һәм аңлауны ачыклай торган сорауларга җаваплар бирү, текстка таянып үз фикерләрен нигезләү. Әсәр героена бәя: автор сурәтләвенә нигезләнеп, телдән, геройны тасвирлау. Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Язмыш сынавын һәркем үзенчә кичерә (Ф. Яруллинның «Җилкәннәр жилдә сынала» повестенда кеше язмышы, рухи батырлык мәсьәләсе)	1	
		Җилкәнәңне жилләр екса (Ф. Яруллинның «Җилкәннәр жилдә сынала» повестенда герой характерын ачарга ярдәм иткән символлар)	1	

		Шигъриятнең серле дөнъясы (Шигърияттә символизм: Дәрдемәнднең «Кораб» шигыре)	1	
6	Психологизм. Әдәби әсәрләрдә психологизм алымнары (4 сәг.)	Психологизм. Әдәби әсәрдә психологизмның төрләре	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачкыч сүзләр аша әсәрнең эчтәлеген фаразлау, вакыйгалар эзлекләгән билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү. Үз карашын формалаштыру һәм дәлилләү. Текстны сөйләү: жентекләп сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: психологизм үзенчәлекләрен ачыклау. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Ижади эш: сочинение язу
		Тән ярасын оныттырырлык моң (Ө. Еникинең «Кем жырлады» әсәрендә психологизм аша геройның рухи халәтен ачу)	1	
		Ижади эш: сочинение язу.	2	
7	Әдәби әсәрдә урын һәм вакыт (хронотоп). Хронотопик образлар (5 сәгать)	Әдәби әсәрдә урын һәм вакыт (Лирик әсәрләрдә хронотоп бирелеше: М. Галиев. «Кичке сурәт»)	1	Уку: текстны мәгънәләрен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: исемнең эчтәлек белән бәйләнешен табу, укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү. Әсәр героена бәя. Рәсемнәр һәм иллюстрацияләр буенча сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: хронотоп төшенчәсен ачыклау. Әңгәмәдә катнашу, үз фикереңне булдыру һәм аны нигезлү, яклау. Ижади эш: сочинение язу Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Жырга тиң мэхәббәт (Г. Кутуйның «Тапшырылмаган хатлар» повестенда хронотоп бирелеше)	1	
		Гаилә – тигез хокуклы кешеләр союзы ул (Г. Кутуйның «Тапшырылмаган хатлар повестенда геройлар язмышын ачарга ярдәм итүче хронотопик образлар)	1	
		Гаилә тормышын мин ничек күзаллыым? (Г. Кутуйның «Тапшырылмаган хатлар повесте буенча әңгәмә)	1	
		Ижади эш: сочинение язу	1	

8	Нәтижеләр чыгару (1 сәгать)	Үткән материалны кабатлау. Контроль эш. Нәтижеләр чыгару	1	Комплекслы кабатлау. Гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү. Контроль тест биремнәрен үтәү
---	-----------------------------	--	---	---

8 класс – 34 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләре
Халык авыз ижаты				
1	Халык авыз ижаты. Дастаннар (4 сәгать)	Халык авыз ижаты буларак дастаннар. «Идегэй» – тарихи дастан.	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Фольклор әсәренең текстны белән эшләү: укыган текстның эчтәлегенә кагылышлы сорауларга җавап бирү, әсәренең сюжет һәм композиция үзенчәлекләрен бәяләү. Уку әңгәмәсе: укылган әсәр эчтәлегенә нигезләнеп әңгәмәдә катнашу, үз фикереңне формалаштыру һәм аны нигезли һәм яклы алу, дастан жанрына хас үзенчәлекләрен билгеләү. Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Проект эше: проект эшен башкару өчен кирәкле материалны жыю һәм системага салу, фикер алышу, чыгыш ясау
		Идел йортның улы Идегэй кем ул? («Идегэй» дастанында образлар системасы)	1	
		Әдәм гарибә шул булыр — Кайтып илен тапмаса! («Идегэй» дастанының идеясе һәм аның сәнгатьчә гәүдәләнешә)	1	
		И, Идел йорт, Идел йорт (Проект эше яклау)	1	
Әдәби әсәрдә сәнгати алымнар				
2	Әдәби әсәрдә сәнгати алым. Пейзаж (5 сәгать)	Таш кайчан телгә килә? (Әдәби алым буларак пейзажның әсәрдәге роле)	1	Уку: текстны аңлап, сәнгатьле уку. Уку әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби әсәр текстны белән эшләү: әсәренең темасын һәм проблемасын билгеләү, әсәренең идеясен формалаштыру. Текстны сөйләү: ижади сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрен үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Җидегән чишмә нәрсә турында җырлый? (Г. Бәшировның «Җидегән чишмә» романының идеясен ачуда пейзажның роле)	1	
		Табигать-ананың сулышын тоеп (Г. Бәшировның «Җидегән чишмә» романында пейзаж сурәтләнеше ярдәмендә татар	1	

		халкының рухи байлыгын ачу)		
		Нинди ул Агыйдел кызы? (Ө. Баяновның «Яшьлегемне ээлим» повестенда яшьлек, мэхэббэт һәм табигать параллельлеге)	1	
		Күнелең сандугач керсә... (Лирик эсэрләрде пейзажның үзенчәлеге: Н. Арслановның «Яз» шигыре)	1	
3	Әдәби эсәрдә сэнгати алымнар. Портрет (6 сэгать)	Сэнгати алым буларак әдәби эсәрдә портрет бирелеше	1	Уку: текстны сэнгательле уку. Уку әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган эсәр турында сөйләшүдә катнашу. Әдәби эсәр текстны белән эш: әдәби эсәрнең төрен һәм жанрын билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сэнгательлек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Эсәр героена бәя: автор сурәтләвенә нигезләнәп, телдән, геройның портретын тасвирлау. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Гасырлар аша күз салып (Тарихи эсәрләрде портрет бирү үзенчәлеге. Н. Фәттахның «Әтил суы ака торур» эсәре мисалында)	1	
		Һәр хиснең үз йөзе бар (Н. Фәттахның «Әтил суы ака торур» эсәрендә портрет геройның эчке дөнъясын ачу чарасы)	1	
		Хисләр һәм акыл каршылыгы (Ф. Хөснинең «Йөзек кашы» эсәрендә психологик портрет тудыру үзенчәлеге)	1	
		Рухи халәтнең тышкы чагылышы нинди? (Ф. Хөснинең «Йөзек кашы» эсәрендә чагыштырма портрет)	1	
		Үзе уңган, үзе тыйнак – татар кызы ... (Ш. Жһангированың «Татар кызы» шигырендә милли портрет бирелеше)	1	
4	Әдәби эсәрдә сэнгати алымнар. Әдәби деталь (эйберләр	Кульяулыгым – вәгдә билгесе (Сэнгати алым буларак әдәби деталь, эйберләр дөнъясы)	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сэнгательле итеп уку. Уку әңгәмәсе: укылган текстның эчтәлеге буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган эсәр турында сөйләшүдә
		Йөрәк түрәндәге	1	

	дөнъясы) (5 сэгать)	хислэр (Ө. Еникинең «Әйтелмәгән васыять» әсәрендә әдәби детальнең психологик төрләре)		катнашу. Әдәби әсәр тексти белән эш: әсәрнең темасын, идеясен һәм проблемасын билгеләү, әсәр геройларына карата үз мөнәсәбәтеңне анализлау һәм белдерү. Текстны сөйләп бирү: кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Хәситәме, камчымы?.. (Ө. Еникинең «Әйтелмәгән васыять» әсәрендә әйберләр дөнъясының әсәр идеясен ачудагы роле)	1	
		Үткәннәрне чүпләккә салып булмый (Н. Думавиның «Яшь ана» әсәрендә геройларның күңел халәтен ачуда әдәби детальнең әһәмияте)	1	
		Сары – сагыш билгесе (Лирик әсәрләрдә әдәби деталь: Х. Туфанның «Каеннар сары иде» шигыре)	1	
5	Символизм. Әдәби әсәрдә символларның төрләре (4 сэгать)	Символизм. Әдәби әсәрдә символларның төрләре	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәрнең тексти белән эшләү: әсәр текстиң белү һәм аңлауны ачыкый торган сорауларга җаваплар бирү, текстка таянып үз фикерләрен нигезләү. Әсәр героена бәя: автор сурәтләвенә нигезләнеп, телдән, геройны тасвирлау. Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү
		Язмыш сынавын һәркем үзенчә кичерә (Ф. Яруллинның «Җилкәннәр җилдә сынала» повестенда кеше язмышы, рухи батырлык мәсьәләсе)	1	
		Җилкәнеңне җилләр екса (Ф. Яруллинның «Җилкәннәр җилдә сынала» повестенда герой характерын ачарга ярдәм иткән символлар)	1	
		Шигъриятнең серле дөнъясы (Шигърияттә символизм: Дәрдемәнднең «Кораб», Роб. Әхмәтжанов «Гомер китабы» шигырьләре)	1	
6	Психологизм. Әдәби әсәрләрдә	Психологизм. Әдәби әсәрдә психологизмның	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр тексти белән эшләү:

	психологизм алымнары (4 сэгать)	төрлөре		<p>текстның исеме, рәсемнәр, ачыкч сүзләр аша эсәрнең эчтәлеген фаразлау, вакыйгалар эзлеклеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү. Үз карашын формалаштыру һәм дәлилләү.</p> <p>Текстны сөйләү: жентекләп сөйләү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: психологизм үзенчәлекләрен ачыклау.</p> <p>Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү.</p> <p>Ижади эш: сочинение язу</p>
		Тән ярасын оныттырырлык моң (Ә. Еникинең «Кем җырлады» эсәрнең психологизм аша геройның рухи халәтен ачу)	1	
		Күңел кошың күкрәгеңә сыймаса... (Г. Ибраһимов «Яшь йөрәкләр» эсәрнең геройлар омтылган шөхес иреге)	1	
		Хыял һәм хакыйкатың арасы еракмы? (Г. Ибраһимовның «Яшь йөрәкләр» романында хатын-кыз психологиясе)	1	
7	<p>Әдәби эсәрдә урын һәм вакыт (хронотоп). Хронотопик образлар (5 сэгать)</p>	<p>Әдәби эсәрдә урын һәм вакыт (Лирик эсәрләрдә хронотоп бирелеше: М. Галиев «Кичке сурәт»)</p> <p>Рухи ныклык кайдан килә? (Г. Исхакыйның «Көз» повестенда урын һәм вакыт бердәмлеге)</p> <p>Гомер көзенең жимешләре татлы булсын дисәң... (Г. Исхакыйның «Көз» эсәрнең геройлар язмышына мөнәсәбәтле хронотопик образлар)</p> <p>Җырга тиң мөхәббәт (Г. Кутуйның «Тапшырылмаган хатлар» повестенда хронотоп бирелеше)</p> <p>Гаилә – тигез хокуклы кешеләр союзы ул (Г. Кутуйның «Тапшырылмаган хатлар» повестенда геройлар язмышын ачарга ярдәм итүче хронотопик образлар)</p>	1	<p>Уку: текстны мәгънәләрен аңлап, сәнгатьле итеп уку.</p> <p>Уку әңгәмәсе: исемнең эчтәлек белән бәйләнешен табу, укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү.</p> <p>Әсәр героена бәя.</p> <p>Рәсемнәр һәм иллюстрацияләр буенча сөйләү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: хронотоп төшенчәсен ачыклау</p>

8	Нәтижеләр чыгару (1 сәгать)	Үткән материалны кабатлау. Контроль эш. Нәтижеләр чыгару	1	Комплекслы кабатлау. Гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү. Контроль тест биремнәрен үтәү
---	-----------------------------	--	---	---

9 класс – 34 сәгать (рус телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләре
Кереш				
1	Сүз сәнгате буларак әдәбият. Әдәбиятны чорларга бүлү (1 сәгать)	Татар әдәбиятын чорларга бүлү	1	Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, тема буенча сорауларга җаваплар, үз фикереңне формалаштыру, башкалар фикерләренә мәгънәсен аңлау. Материалны структуралаштыру, системалаштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү
Татар әдәбияты тарихы				
2	Борынгы һәм Урта гасырлар әдәбияты (2 сәгать)	«Гакыллылар тыңлар, аңлар, белер имди...» (Борынгы һәм Урта гасырлар әдәбиятына гомуми күзәтү. Кол Галинең «Кыйссаи Йосыф» поэмасы)	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү. Әдәби әсәр текстны белән эшләрү: укылган поэманың эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәрнең темасын, идеясен, проблемаларын ачыклау, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләрү, сюжет һәм композиция төзелешендәгә үзенчәлекләргә табу, поэманың төп героена бәя бирү. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү
		Камиллек ирешү җиңелме? (Кол Галинең «Кыйссаи Йосыф» дастанында гомумкешелек идеаллары чагылышы)	1	
3	XIII-XV гасыр әдәбияты (2 сәгать)	Алтын Урта чоры әдәбияты үзенчәлекләре	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү. Әдәби әсәр текстны белән эшләрү: укылган әсәрләрнең темасын һәм проблемаларын билгеләрү, төп фикерен ачыклау, эчтәлегенә һәм формасы белән бәйлә сораулар формалаштыру, әсәрләрнең тел үзенчәлекләрен ачыклау һәм аларның әдәби әсәрдәгә ролен бәяләү. Әдәби әсәрне интерпретацияләү. Үткән материалны ныгыту: сорауларга телдән җавап бирү.
		Мәхәббәт – иң саф хис (С. Сарайның «Сөһәйл вә Гөлдерсен» поэмасының идея-эстетик эшләнеше)	1	

				Ижади эш: сочинение язу
4	Казан ханлыгы чоры эдэбияты (1 сэгать)	Казан ханлыгы чоры эдэбияты. Кол Шәриф. «Гафил торма». Үткән материалны кабатлау	1	Уку: әсәрне сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: укыган әсәрләрнең темасын һәм проблемаларын билгеләү, әсәрләрнең идея эчтәлеген ачыклау, текстның тел үзенчәлекләрен ачыклау, әсәрләрдәге тел-сурәтләү чараларын ачыклау һәм аларның әдәби әсәрдәге ролен бәяләү. Әдәби әсәрне интерпретацияләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
5	XVII гасыр эдэбияты (2 сэгать)	XII гасыр эдэбиятына гомуми күзәтү	1	Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, текст буенча сораулар төзү, укылган текст буенча әңгәмәдә катнашу, укылган текст эчтәлегенә нигезендә үз карашыңны формалаштыру. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: текстның тел үзенчәлекләрен ачыклау, әсәрләрдәге тел-сурәтләү чараларын ачыклау һәм аларның әдәби әсәрдәге ролен бәяләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: хикмәт жанрының үзенчәлекләрен билгеләү
		Әхлак һәр чор өчен олы кыйммәт (М. Колый хикмәтләрендә әхлакый кануннар чагылышы)	1	
6	XVIII гасыр эдэбияты (2 сэгать)	XVIII гасыр эдэбиятына гомуми күзәтү	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тема буенча сорауларга җаваплар, тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, укылган текст буенча фикер алышуда катнашу, аның нигезендә үз карашыңны формалаштыру. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, әсәрдән тел-сурәтләү чараларын табу, аларның
		Энциклопедик мирас калдырган әдип (Габдерәхим Утыз Имәни ижаты)	1	

				мәгънэләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Үткән материалны ныгыту: сорауларга телдән җаваплар бирү
7	XIX гасыр әдәбияты. Мәгърифәтчелек хәрәкәте (4 сәгать)	XIX гасыр әдәбиятына гомуми күзәтү. Мәгърифәтчелек хәрәкәте	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: язучының биографиясе белән танышу, әһәмиятле вакыйгаларны билгеләү, тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, укылган әсәрнең эчтәлеген буенча сорауларга җаваплар бирү, текстның эчтәлеген һәм формасы белән бәйләп сораулар формалаштыру. Әдәби әсәр текст белән эш: сюжет һәм композиция төзелешендә үзгәртүләргә тасвирлап бирү, әдәби әсәрдә вакыйгалар үстөрелешен этабын табу, әсәрнең төп героена бәя бирү. Текстны сөйләү: план буенча кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: сорауларга телдән җаваплар бирү. Ижади эш: сочинение язү
		Дөнъяви хисләр җырчысы (Г. Кандалий ижаты. «Сәхипжәмал» поэмасы)	1	
		Татар халкының олуг шәхесе (Каям Насыри эшчәнлеген. «Кырык бакча» хикәяләре)	1	
		Гыйлемлек – бәхет ачыгы (М. Акъегетзадә «Хисаметдин менла» повестендә заман герое)	1	
8	XX гасыр башы әдәбияты (8 сәгать)	XX гасыр башы әдәбиятына гомуми күзәтү. Г. Тукай эшчәнлеген һәм ижаты. «Милләткә» шигыре	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Язучының биографиясе белән танышу. Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, укылган текстның эчтәлеген буенча сорауларга җаваплар, текстның эчтәлеген һәм формасы белән бәйләп сораулар формалаштыру. Әдәби әсәр текст белән эшләү: әдәби әсәрдә геройларның позицияләргә аеру, укылган әсәрнең темасын, проблемасын, идея-эмоциональ эчтәлеген билгеләү, геройның хисләргә белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьчелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләргә аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Ижади эш башкару: сочинение язү.
		Аерылу авыр, бигрәк авыр икән? (Дәрдемәнд (Закир Рәмиевнең) тормышы һәм ижаты. «Видагъ» шигыре)	1	
		Милләтнең таңы кайчан атар? (С. Рәмиев тормышы һәм ижаты. «Таң вакыты» шигыре)	1	
		Хатын-кыз – милли яшәш сакчысы (Г. Исхакый	1	

		<p>тормышы һәм ижаты. «Сөннәтче бабай» хикәясе)</p> <p>Татар тормышын яңарышка әйдәүче әдип (Ф. Әмирхан тормышы һәм ижаты. «Хәят» повесте)</p> <p>Хәятнең гүзәл хәяте (Ф. Әмирханның «Хәят» повесте)</p> <p>Хыял иркендә чәчәк аткан мэхәббәт (М. Фәйзинен «Галиябану» драмасы)</p> <p>Саф хисләр акчага сатылмый (М. Фәйзи «Галиябану» драмасы)</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү өчен булган сорауларга телдән җавап бирү</p>
9	1920-1930 еллар әдәбияты (1 сәгать)	1920-1930 еллар әдәбиятына гомуми күзәтү. Һади Такташның «Мэхәббәт тәүбәсе» поэмасы	1	<p>Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку.</p> <p>Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, язучының биографиясе белән танышу.</p> <p>Әдәби әсәр текстны белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, әдәби әсәрләрененң язылу вакыты, аларда сурәтләнгән чор һәм әсәрдә күтәрелгән проблемаларны чагыштыру, әсәрнең төп фикерен ачыклау, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, геройга бәя бирү, автор позициясен ачыклау, әсәрдән тел-сурәтләнү чараларын табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Әдәби әсәрне интерпретацияләү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләренә үзләштерү.</p> <p>Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җавап бирү.</p> <p>Ижади эш: сочинение язу</p>
10	Бөек Ватан сугышы чоры әдәбияты (1941-	Бөек Ватан сугышы чоры әдәбиятына гомуми күзәтү.	1	<p>Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, язучының биографиясе белән танышу.</p>

	1945 еллар) (2 сәгать)	М. Жәлил ижаты. «Моабит дәфтәрләре»: «Жырларым» шигыре		Уку: әсәрләрне сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: әдәби әсәрләренәң язылу вакыты, аларда сурәтләнгән чор һәм әсәрдә күтәрелгән проблемаларны чагыштыру, укылган әсәр әчтәлеге буенча сорауларга җаваплар бирү, лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Әдәби әсәрне автор фикерен сәнгатьчә җиткерүе буларак кабул итү. Хикәяләү: укылган әсәр эпизодлары һәм өлешләре буенча тасвирлап сөйләү (сүз белән сурәт тудыру). Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп ятган сөйләү. Үткән материалны ныгыту: сорауларга телдән җавап бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
		Туган ил азатлыгын саклап (Ф. Карим ижаты. «Кыр казы» шигыре)	1	
11	1960-1980 еллар әдәбияты (2 сәгать)	1960-1980 еллар прозасына гомуми күзәтү	1	Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, язучының биографиясе белән танышу.
		Туган жиреннән аерылган кеше – туфрагыннан каерылган гөл (А.Гыйләжевнең «Өч аршын жир» повестенда геройлар язмышы)	1	Әсәрләрне уку. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: укылган әсәр әчтәлеге буенча сорауларга җаваплар бирү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.
		Язмышың кырау сукса (А. Гыйләжевнең «Өч аршын жир» повестенда шәхес һәм җәмгыять проблемасы)	1	Телдән сөйләү өчен тезис план төзү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Проект эше: проект эшен башкару өчен материал җыю һәм системалаштыру, фикер алышу, проект эшен башкару, телдән чыгыш ясау. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җавап бирү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү
12	1960-1980 еллар шигърияте (2 сәгать)	1960-1980 еллар шигъриятенә гомуми күзәтү	1	Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, язучының биографиясе белән танышу.

		Гамьле дөнья тудырган хисләр ташкыны (Р. Фәйзуллинның «Нюанслар иле»: «Чынлык», «Вакыт», «Көзге яңгыр», «Язгы кәеф», Р. Харисның «Ак сөлге» шигырләре)	1	<p>Әсәрләрне уку.</p> <p>Әдәби әсәр тексты белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Телдән сөйләү өчен тезис план төзү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү.</p> <p>Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Иҗади эш: сочинение язу.</p> <p>Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү</p>
13	1960-1980 еллар драматургиясе (2 сәгать)	1960-1980 еллар драматургиясе. Туфан Миңнуллинның «Дуслар җыелган жирдә» драмасы	1	<p>Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку.</p> <p>Әдәби әсәр тексты белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәрнең темасын, проблемасын, идея-эмоциональ эчтәлеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Әңгәмәдә катнашу</p>
		Әкият эченә яшерелгән хакыйкәт (Т. Миңнуллинның «Дуслар җыелган жирдә» драмасында җәмгыятькә тәнкыйди караш)	1	
14	XX гасыр ахыры – XXI гасыр башында татар әдәбияты (1 сәгать)	«Янып калсын гомерең маяк булып...» М. Жәлил. (Р. Миннуллинның «Һәйкәлләрне тыңлыйк!» шигыре)	1	<p>Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү.</p> <p>Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку.</p> <p>Әдәби әсәр тексты белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәрнең темасын, проблемасын, идея-эмоциональ эчтәлеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p>

				Өңгәмәдә катнашу. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән жавап бирү
15	Хәзерге татар әдәбияты (1 сәгать)	Хәзерге татар әдәбиятына күзәтү. А. Әхмәтгалиеваның «Кайтаваз» хикәясе	1	Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү. Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәрнең сюжетын темасын, проблемасын, идея-эмоциональ эчтәлеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү
16	Нәтиҗәләр чыгару (1 сәгать)	Үткән материалны кабатлау. Контроль эш. Нәтиҗәләр чыгару	1	Комплекслы кабатлау. Гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү. Контроль тест биремнәрен үтәү

9 класс – 34 сәгать (татар телендә белем бирү мәктәпләренә)

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләр
Кереш				
1	Сүз сәнгате буларак әдәбият. Әдәбиятны чорларга бүлү (1 сәгать)	Татар әдәбиятын чорларга бүлү.	1	Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, тема буенча сорауларга җаваплар, үз фикереңне формалаштыру, башкалар фикерләренә мәгънәсен аңлау. Материалны структуралаштыру, системалаштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү
Татар әдәбияты тарихы				
2	Борынгы һәм Урта гасырлар әдәбияты (2 сәгать)	«Гакыллылар тыңлар, аңлар, белер имди...» (Борынгы һәм Урта гасырлар	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып

		<p>эдәбиятына гомуми күзәтү. Кол Галинең «Кыйссаи Йосыф» поэмасы)</p> <p>Камиллеккә ирешү жинелме? (Кол Галинең «Кыйссаи Йосыф» дастанында гомумкешелек идеаллары чагылышы)</p>	1	<p>күрсәтү. Эдәби әсәр тексти белән эшләү: укылган поэманың эчтәлегә буенча сорауларга жаваплар бирү, укыган әсәрнең темасын, идеясен, проблемаларын ачыклау, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, сюжет һәм композиция төзелешендәге үзенчәлекләрне табу, поэманың төп героена бәя бирү. Эдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү</p>
3	XIII-XV гасыр әдәбияты (2 сәгать)	<p>Алтын Урда чоры әдәбияты үзенчәлекләре</p>	1	<p>Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этаптарын аерып күрсәтү. Эдәби әсәр тексти белән эшләү: укыган әсәрләрнең темасын һәм проблемаларын билгеләү, төп фикерен ачыклау, эчтәлегә һәм формасы белән бәйлә сораулар формалаштыру, әсәрләрнең тел үзенчәлекләрен ачыклау һәм аларның әдәби әсәрдәге ролен бәяләү. Эдәби әсәрне интерпретацияләү. Үткән материалны ныгыту: сорауларга телдән жавап бирү. Ижади эш: сочинение язу</p>
		<p>Мәхәббәт – иң саф хис (С. Сараи. «Сөһәйл вә Гөлдерсен» поэмасының идея-эстетик эшләнеше)</p>	1	
4	Казан ханлыгы чоры әдәбияты (1 сәгать)	<p>Казан ханлыгы чоры әдәбияты. Кол Шәриф «Гафил торма». Үткән материалны кабатлау.</p>	1	<p>Уку: әсәрне сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этаптарын аерып күрсәтү. Эдәби әсәр тексти белән эшләү: укыган әсәрләрнең темасын һәм проблемаларын билгеләү, әсәрләрнең идея эчтәлеген ачыклау, текстның тел үзенчәлекләрен ачыклау, әсәрләрдәге тел-сурәтләнү чараларын ачыклау һәм аларның әдәби әсәрдәге ролен бәяләү. Эдәби әсәрне интерпретацияләү. Эдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү</p>
5	XVII гасыр әдәбияты. (2 сәгать)	<p>XII гасыр әдәбиятына гомуми күзәтү.</p>	1	<p>Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этаптарын аерып күрсәтү, текст буенча сораулар төзү, укылган текст буенча әңгәмәдә катнашу, укылган текст эчтәлегә нигезендә үз карашын формалаштыру. Эдәби әсәр тексти белән эшләү:</p>
		<p>Әхлак һәр чор өчен олы кыйммәт (М. Колый хикмәтләрендә)</p>	1	

		эхлакый кануннар чагылышы)		текстның тел үзенчәлекләрен ачыклау, әсәрләрдәге тел-сурәтләү чараларын ачыклау һәм аларның әдәби әсәрдәге ролен баяләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: хикмәт жанрының үзенчәлекләрен билгеләү
6	XVIII гасыр әдәбияты (2 сәгать)	XVIII гасыр әдәбиятына гомуми күзәтү	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тема буенча сорауларга җаваплар, тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, укылган текст буенча фикер алышуда катнашу, аның нигезендә үз карашыңны формалаштыру. Әдәби әсәр тексти белән эшләү: лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, әсәрдән тел-сурәтләү чараларын табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Үткән материалны ныгыту: сорауларга телдән җаваплар бирү
		Энциклопедик мирас калдырган әдип (Габдерәхим Утыз Имәни ижаты)	1	
7	XIX гасыр әдәбияты. Мәгърифәтчелек хәрәкәте (4 сәгать)	XIX гасыр әдәбиятына гомуми күзәтү. Мәгърифәтчелек хәрәкәте	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: язучының биографиясе белән танышу, әһәмиятле вакыйгаларны билгеләү, тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, укылган әсәрнең эчтәлеге буенча сорауларга җаваплар бирү, текстның эчтәлеге һәм формасы белән бәйлә сораулар формалаштыру.
		Дөнъяви хисләр җырчысы. (Г. Кандалый ижаты. «Сәхипжәмал» поэмасы)	1	Әдәби әсәр тексти белән эш: сюжет һәм композиция төзелешендәге үзенчәлекләрне тасвирлап бирү, әдәби әсәрдә вакыйгалар үстөрелеше этабын табу, әсәрнең төп героена бәя бирү.
		Татар халкының олуг шәхесе (Каюм Насыйри эшчәнлеге. «Кырык бакча» хикәяләре)	1	Текстны сөйләү: план буенча кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: сорауларга телдән җаваплар бирү. Ижади эш: сочинение язу
		Гыйлемлек – бәхет ачкычы (М. Акъегетзадә «Хисаметдин менла» повестенда заман герое)	1	
8	XX гасыр башы әдәбияты (9 сәгать)	XX гасыр башы әдәбиятына гомуми күзәтү.	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Язучының биографиясе белән танышу.
		«Әйдә, халыкка хезмәткә...» (Г. Тукай эшчәнлеге)	1	Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, укылган текстның эчтәлеге

		<p>Һәм ижаты. «Милләткә», «Милли моңнар» шигырьләре)</p> <p>Гөрлөгән сулар ни сөйли? (Дәрдемәнд (Закир Рәмиевнең) тормышы һәм ижаты. «Видагъ» «Гөрлөгән сулар» шигырьләре)</p> <p>Милләтнең таңы кайчан атар? (С. Рәмиев тормышы һәм ижаты. «Таң вакыты», «Мин» шигырьләре)</p> <p>Хатын-кыз – милли яшәеш сакчысы (Г. Исхакый тормышы һәм ижаты. «Сөннәтче бабай» хикәясе)</p> <p>Татар тормышын яңарышка әйдәүче әдип (Ф. Әмирхан тормышы һәм ижаты. «Хәят» повесте)</p> <p>Хәятнең гүзәл хәяте (Ф. Әмирханның «Хәят» повесте)</p> <p>Хыял иркендә чәчәк аткан мэхәббәт (М. Фәйзинең «Галиябану» драмасы)</p> <p>Саф хисләр акчага сатылмый. (М. Фәйзинең «Галиябану» драмасы). Үткән материалны кабатлау</p>	1	<p>буенча сорауларга җаваплар, текстның эчтәлегенә һәм формасы белән бәйлә сораулар формалаштыру.</p> <p>Әдәби әсәр текстны белән эшләү: әдәби әсәрдә геройларның позицияләрен аеру, укыган әсәргә темасын, проблемасын, идея-эмоциональ эчтәлеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләргә үзләштерү Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Ижади эш башкару: сочинение язу. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү өчен булган сорауларга телдән җавап бирү.</p>
9	1920-1930 еллар әдәбияты (1 сәгать)	1920-1930 еллар әдәбиятына гомуми күзәтү. Һади Такташның «Мэхәббәт тәүбәсе» поэмасы	1	<p>Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку.</p> <p>Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этапларын аерып күрсәтү, язучының биографиясе белән танышу.</p> <p>Әдәби әсәр текстны белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегенә буенча</p>

				<p>сорауларга жаваптар бирү, әдәби әсәрләренәң язылу вакыты, аларда сурәтләнгән чор һәм әсәрдә күтәрелгән проблемаларны чагыштыру, әсәрнең төп фикерен ачыклау, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, геройга бәя бирү, автор позициясен ачыклау, әсәрдән тел-сурәтләү чараларын табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Әдәби әсәрне интерпретацияләү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү.</p> <p>Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән жавап бирү.</p> <p>Ижади эш: сочинение язу</p>
10	Бөек Ватан сугышы чоры әдәбияты (1941-1945 еллар) (2 сәгать)	Бөек Ватан сугышы чоры әдәбиятына гомуми күзәтү (М. Жәлил ижаты. «Моабит дәфтәрләре»: «Жырларым», «Кичер, илем» шигырьләре)	1	<p>Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этаптарын аерып күрсәтү, язучының биографиясе белән танышу.</p> <p>Уку: әсәрләрне сәнгатьле итеп уку.</p> <p>Әдәби әсәр текстны белән эшләү: әдәби әсәрләренәң язылу вакыты, аларда сурәтләнгән чор һәм әсәрдә күтәрелгән проблемаларны чагыштыру, укылган әсәр эчтәлегенә буенча сорауларга жаваптар бирү, лирик геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Әдәби әсәрне автор фикерен сәнгатьчә житкерүе буларак кабул итү.</p> <p>Хикәяләү: укылган әсәр эпизодлары һәм өлешләре буенча тасвирлап сөйләү (сүз белән сурәт тудыру).</p> <p>Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Үткән материалны ныгыту: сорауларга телдән жавап бирү.</p> <p>Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү</p>
		Шагыйрь һәм яугир язмышы (Ф. Карим ижаты. «Кыр казы» шигыре)	1	
11	1960-1980 еллар әдәбияты (1 сәгать)	1960 – 1980 еллар прозасына гомуми күзәтү	1	<p>Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этаптарын аерып күрсәтү, язучының биографиясе белән</p>

		Илгә килгәнне иңең белән күтәр (А. Гыйләжевнең «Өч аршын жир» повесте)	1	<p>танышу.</p> <p>Әсәрләрне уку.</p> <p>Әдәби әсәр тексты белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегә буенча сорауларга җаваплар бирү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Телдән сөйләү өчен тезис план төзү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү.</p> <p>Проект эше: проект эшен башкару өчен материал җыю һәм системалаштыру, фикер алышу, проект эшен башкару, телдән чыгыш ясау.</p> <p>Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җавап бирү.</p> <p>Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү</p>
12	1960-1980 еллар шигърияте (2 сәгать)	1960-1980 еллар шигъриятенә күзәтү.	1	<p>Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этаптарын аерып күрсәтү, язучының биографиясе белән танышу.</p> <p>Әсәрләрне уку.</p> <p>Әдәби әсәр тексты белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегә буенча сорауларга җаваплар бирү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү.</p> <p>Телдән сөйләү өчен тезис план төзү.</p> <p>Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү.</p> <p>Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү.</p> <p>Ижади эш: сочинение язу.</p> <p>Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү</p>
		Гамьле дәнъя тудырган хисләр ташкыны (Р. Фәйзуллинның «Нюанслар иле»: «Чынлык», «Вақыт», «Көзгә яңгыр», «Язгы кәеф», Р. Харисның «Ак сөлге», И. Юзеевның «Калдыр, аккош, каурыеңны» шигърьләре)	1	

13	1960-1980 еллар драматургиясе (2 сәгать)	1960-1980 еллар драматургиясе. Туфан Миңнуллинның «Дуслар жыелган жирдә» драмасы.	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәрнең темасын, проблемасын, идея-эмоциональ эчтәлеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Өңгәмәдә катнашу
		Әкият эченә яшерелгән хакыйкәт (Т. Миңнуллинның «Дуслар жыелган жирдә» драмасында җәмгыятькә тәнкыйди караш)	1	
14	XX гасыр ахыры – XXI гасыр башында татар әдәбияты (1 сәгать)	Янып калсын гомерең маяк булып... М. Жәлил (Р. Миннуллинның «Һәйкәлләрне тыңлыйк!», И. Ихсанованың «Кеше булса...» шигырьләре)	1	Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этаптарын аерып күрсәтү. Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәр тексты белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәрнең темасын, проблемасын, идея-эмоциональ эчтәлеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Өңгәмәдә катнашу. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җавап бирү

15	Хәзерге татар әдәбияты (1 сәгать)	Күктә кояш балкып-балкып яна (А. Әхмәтгалиева. «Кайтаваз»; Р. Мөхәммәтшин. «Август азагы», «Күктә кояш балкып-балкып яна»)	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: тарихи-әдәби барышның төп этаптарын аерып күрсәтү. Әдәби әсәр текстны белән эшләү: укылган әсәр эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәрнең сюжетын темасын, проблемасын, идея-эмоциональ эчтәлеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү
16	Нәтиҗәләр чыгару (1 сәгать)	Үткән материалны кабатлау. Нәтиҗәләр чыгару	1	Комплекслы кабатлау. Гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү. Контроль тест биремнәрен үтәү